IOANNIS

DANTISCI REGIS POLONIÆ Oratoris, ad Clem. VII. Pont. Max. & Carolum. V. Imp. Aug. de nostrorum temporum calamitatibus SYLVA, Bononiæ ædita. IX. Decemb. M. D. XXIX.

IOANNIS SECVNDI HAGIEN. de Pace dudum Cameraci confecta, ac Caroli. V. Imp. coronatione, Carmina.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ANG. ANDREÆ RESENDII Lusitani, Encomium vrbis & academiæ Louaniensis.

AD LECTOREM.

Quum noua delectent, noua Lector Sarmata uates
Edidit in Latio carmina, nonne placent?
Si re non alia, placeant nouitate, quod ante
In Latio Vates sarmata rarus erat.
Naso Tomitanas quondam datus exul ad oras
Edidicit Gethice, Sarmaticeq; loqui.
Hesperice sic forte loqui, dum missus utranq;
Hesperiam peragro, me didicisse puta.
Si quid inest igitur, tersumue, minus ue politum,
Hanc ueniam iusta cum ratione dabis.
Extorsit faciles numeros miserabile tempus,
Quo tanto rerum turbine cuncta fluunt.
Si de Castalio non spirant fonte liquores,
Nec redolent Phœbum, Pieridumue choros
Ne contemne tamen, sed rem perpende legendo,
Quum sensum teneas: nil ego uerba moror.

GRande Sophoclæo quicunq; poema cothurno
Concipit, Heroum gesta superba canit.
Exornat claris sua carmina celsa triumphis:
Hippocrenæis tingit & illa uadis.
Tempora materiam fœlicem læta ministrant,
Vatis & ingenio carbasa plena ferunt.
Hac mihi sed misera sub tempestate uolenti
Scribere, se tristes exhibuere modi.
Seq; mihi sparsis offert Elegia capillis,
Et mœsto quæstus mittit ab ore graues.
Omnia plena metus, horroris & omnia plena,
His lachrymans numeris præcinit imparibus
His uos ô Clemens, & Carole, lumina prima
Vos duo compello: sub quibus orbis agit,
Fas mihi sit uenia cum uestra pauca profari:
Tempora quæ pro re dicere nostra iubent.
Ipse licet taceam, non res afflicta tacebit:
Qua Christi passim grex, & ouile perit.
Crimina quandoquidem meruerunt nostra malorum
Hanc Lernam, nobis monstra tot unde nocent.
Pestis, bella, fames, incendia, præda, rapinæ:
Inficiunt nostro quicquid in orbe manet.
Pax & Amor, Virtus, & Honesti recta cupido:
Cumq; Pudore Fides turpiter acta iacent.

Relligio, Pietas, Timor, & reuerentia Diuum:
Inter mortales uix manet ulla magis.
Succreuere dolus, liuor, priuata simultas,
Fraus, odium, rabies, ira, libido, furor,
Seditio, uis, insidiæ, corruptio legum,
Impietas, superum peneq; nullus honor.
Hinc male quũ regitur, plebs percita frena remordet
Cœpit, & in Reges non semel arma suos.
Non opus est cædes, & prœlia dira referre,
Testis adhuc Rhenus, testis Iberus erit.
Fastus, auaritiæq; lues, insanaq; multos
Ambitio, contra fasq; piumq; rapit.
Ex his tot casus: & mille pericula rerum
Prouenïunt, hæc sunt ad mala multa Duces.
Oppida magna sub his: & regna perire uidemus,
Ruraq; multa suis orba iacere satis.
Non tamen erigimur: nec adhuc grauiora timemus,
Quæ dabit offensi plaga futura Dei.
Hunc pauci metuunt, & amant, uix unus & alter:
Qui nunc Europes sub regione sumus.
Hinc sunt tot sectæ, quas hæresis atra notauit,
Per quas Christicolis magna ruina uenit.
Fit minor assidue fidei Respublica nostræ
Quod quo deberet lumine, nemo uidet.
Prætereo priscis quæ sunt amissa diebus,
Quum Christi clarum nomen ubiq; fuit.

Quan-

Quandoquidem tunc in terram transfluerat omnem,
Quod nunc in nostro noscitur orbe parum.
Hic ego non urbes Asiæ, nec perdita regna
Commemoro, nostris nunc inimica sacris.
Nec Libyæ gentes, pietatis iura professas,
Quas modo Mahometi possidet atra lues.
Caucaseos populos, & caspia littora linquo
Quæ tenuit nostræ relligionis amor.
Aut quos Amurathes, quos aut Payzetus adegit,
Sanctam baptismi linquere fontis aquam.
Ad nostros uenio, quos si reputabimus annos,
Emittent lachrymas saxea corda pias
Græcia sub patrum nostrorum tempore uicta,
Turcaico seruit, subdita facta, iugo.
Quis posset paucis, tot bella cruenta referre,
In quibus ex nostris millia multa iacent.
Vt mittam reliquos, quorum non parua caterua
Sub signo fertur succubuisse crucis.
Quem non commoueat clades Varnensis, in illa,
Ille mei Regis patruus occubuit. Ladislaus Vngariæ & Poloniæ rex
Hinc Bizantina tot cædibus Vrbe subacta,
Turcarum uis est semper adaucta magis.
Auxit & hostilem discordia nostra furorem,
Ad nos a Syriis quem procul egit agris.
Cum Persis, & cum, quæ bella fuere, Sabæis,
Aut cum Niliacis, sat puto nota, uiris.

His, quum sciretur nos dissentire, relictis,
In nos armorum uis ea mota fuit.
Collectis igitur non paruis uiribus hostes.
In ripis Histri continuere pedem.
Et prope Taururum, Belgradum quod modo dicunt,
Fixerunt certis plurima castra, locis.
Sulphureo Tonitru manibus formata Cyclopum
Proiecit crebros ærea canna globos.
Oppugnabantur confractis mœnia muris:
Mansit & intactum, quod potuere, nihil.
Arx in Pannonicis non est munitior oris:
Inter uasta duo flumina septa iacet.
Vnam Danubius partem, reliquam celer ambit
Sauus, ubi fluuio cum potiore coit.
Hæc contra Turcas inuicta manere solebat.
Abstulit his una millia multa die.
Qua de re furor hostilis: tum fortiter acri
Cum studio, ceptum continuauit opus.
Suppetias tandem fessis quum nemo ferebat,
Arx fuit hostili capta subinde manu.
Eloquar? an sileam? nobis stertentibus inq̃
Nostra ceperunt ex ditione Rhodum.
Clara Rhodus fuerat seps: qua trux dente Lycaon
Non poterat Christi semper obesse gregi.
Hac modo perfracta, penetralia tentat ouilis,
Quod nisi sit qui defendat: & huius erit.

Nos intestinis nihilominus omnia bellis
Miscuimus, nec adhuc exitus inde datur.
Hostibus hinc animus, grandisq; potentia creuit,
Climata qua mundi iam potiora tenent.
His neq; contenti, quod adhuc superesse uidetur,
Donec in hac stamus seditione, petunt.
Vtraq; iampridem quum Mysia pareat illis,
Vicinisq; uolunt imperitare locis.
Ingens Sarmatiæ tentarunt subdere Regnum, Sarmatia quæ nunc Polonia
Afflictum toties quod fuit ante satis.
Vasta iacent: quondam fœcunda Podolica rura,
Quæ fuerant Siculis fertiliora iugis.
Magnanimis hæc quum suberant integra Polonis,
Suppetias & opes hinc habuere suas.
Terra ferax Cereris, pecoris, nutrix & equorum
Præpetium, genitrix belligerumq; uirum,
Nunc deserta perit, paucis habitata Colonis,
Hostibus & cunctis peruia facta patet.
Huc ab Hyperboreis gens barbara confluit oris:
Et quæ Riphæa sub niue dura riget.
Huc simul Euxini proficiscitur accola ponti:
Cum trucibus Bessis: gens truculenta Getæ.
Tartaricis dedit his populis puto nomina Pluto,
Per quos iam teritur Sarmatis ora diu.
Dalmata, Thrax, Macedo, Lacedæmō, Phryx et Achi(uus
Qui Turcæ nostro tempore nomen habent.

Huc etiam, quum sint uicini, sæpius intrant,
Et desolarunt quicquid ubiq; fuit.
Hinc nuper fines bis uastauere Polonos,
Annus quum nondum rite peractus erat.
Oppida cum pagis crudeliter igne cremarunt,
Mactantes cunctos qui renuere capi.
Post captiuorum densas duxere cateruas,
Quorum Myriades tres numerasse ferunt,
His inerant pueri, iuuenes, teneræq; puellæ,
Matronæ tremulæ, decrepitiq; senes.
Res miseranda quidem, succurrere nemo ualebat,
In subditis fieri casibus ista solent.
Vt cursu uenere cito, rediere, statimq;
Dispersus cogi Miles ad arma nequit.
Hoc ita uictores uno facti bis in anno,
Sic ad Threicias bis rediere domos.
Et sibi quos dicunt hoc nostro tempore Moscos,
Fœdere iunxerunt, terribilesq; Scythas.
Qui gelidum Tanaim, uastiq; Borysthenis undas,
Quiq; uel ex rapido Phasidis amne bibunt.
Quicquid & est hoim quibus indunt tartara nomen
In nos cœperunt hostica signa sequi.
Quod rex Sarmatiæ, quo nec pietate, nec armis
Clarior expendens, arma parare iubet.
Sed quum se uidit tot cingier hostibus impar,
Noluit ancipitem Martis inire uiam.

Subsidium prius,at næ quicquam sæpe petiuit.
Hinc ter in Hesperia posteriore fuit.
Quum tamen bis bellis nunc Gallus,nunc & Iberus
Ferueret,& Latiæ diriperentur opes.
Nec foret auxilii spes ulla,sed acrius inter
Christicolas rabies cresceret illa magis.
Ne temere bellum gereret tot solus in hostes:
Et seram uictus quereret exul opem.
Tractauit potius certam pro tempore pacem,
Quam sub præscripta conditione tenet.
Huic paci uoluit Rex prudens iungere Regem,
Qui tenera rexit tunc duo sceptra manu. Ludouicus Vngariæ & Boemię rex
Hunc[illegible] suum monuit toties ex fratre Nepotem,
Posceret ut tanto pacis ab hoste modum.
Consilio tamen Hunnorum parere superbo
Maluit,hoc fretus,ductus ad arma fuit.
Hoc infœlicem conflictum fretus iniuit
Inq; iuuentutis flore cadens periit.
Sic fuit in fatis,quæ non uitantur ab ullo,
Præteriit nemo quem statuere diem.
Quam miseranda fuit tum cædes Rege perempto
Quum sit nota,uetat commemorare dolor.
Tot proceres,sacriq; patres,quos infula texit.
Pugnantes,diræ succubuere neci.
Tunc nihil in uictos crudelis uictor omisit
Quod suasit rabies,impetus,ira,furor.

Grassatum fuerat per rura, per oppida passim,
Incensæq; domus pauperis agricolæ,
Buda caput regni direpta, cremataq; tota:
Parsum structuris sed tamen arcis erat.
At prius euersum Varadinum nobile castrum
Cum reliquis: quæ non enumerare uacat.
Transeo quæ fuerat per Turcas ædita strages
In plebem, uel quot diruta templa iacent.
Milia quotue hominũ fuerant abducta per Histrum,
Tendentes uinctas, mente sub astra, manus.
Collachrymare libet, plorantem cernere turbam
Me reor, ut durum fertur in exilium.
Perculerant tamen ista parum nos ore professos
Christum, quem raro pectora nostra colunt.
Inde sed irrepsit regnandi dira cupido,
Pannonia motus dans in utraq; nouos.
Qui nuper totum traxere in prœlia mundum:
Quorum tam subito, non puto, finis erit.
O miseram, nostro male quo sic uiuitur æuo
Pannoniam, cunctis quæ data præda genus.
Hoc quod atrox hostis fecit, facit hoc & amicus,
Ex omni misere sic modo parte ruis.
Quos tu fecisti: te diripit impia Regum
Ambitio, quorum sæua per arma peris.
Tertius accessit, qui prœlia tanta diremit,
Et trux hostibus his, hostis, utrisq; nocet.

Obsedit

Obſedit pulchram:multa cum gente,Viennam,
  Auſtriacos late depopulatus agros.
Ante ſed a uictis,ui ſceptrum ceperat Hunnis:
  Quos nunc omnimoda ſub ditione premit.
Equauitq; ſolo Budam:deiecit & arcem:
  Liquerat intactam quam pietate prius.
Occidit tamen hic omnes quos uiuere nouit,
  Dicitur in multis hocq; patraſſe locis.
Non ætas pueris,ſexus,nec forma puellis
  Profuit,hoſtili quin caderent gladio.
Sacra,ſacerdotes,ædes,diuumq; figuræ:
  Quicquid ibi noſtræ relligionis erat
Interiere ſimul Regno cum Rege ſubacto
  Quem uictor dederat:unde tributa capit.
Ad præſens hyberna ſua cum gente petiuit:
  Non procul a nobis tempore Veris erit,
Præſidiis abiit ſiquidem per caſtra relictis:
  Quo cum maiori ui remeare queat.
Hæc reputa laceri Clæmens bone paſtor Ouilis. Ad Pōtifice maximum.
  Qui nunc cum magno Cæſare iunctus ades.
Hæc perpende precor:demittas cor & in altum:
  Nam res officio conuenit iſta tuo.
Ex animis Regum contracti tolle uiciſſim
  Si quid adhuc odii:q, reor,intus habent.
Corruptasq; nouo repara munimine caulas,
  Et duc palantes ad ſata læta greges.

Non lu

Non Lupus est tanti: modo sit gregis una uoluntas,
  Incidet in casses bestia crassa tuos.
Non desunt uires, animus nec ad ista profecto
  Pontifici tanto dignus abesse potest.
Sit licet attritum Latium per bella, luesq;:
  Succreuit pubes Itala multa tamen.
Hæc cum magnanimis belli ductoribus ibit,
  Quos tibi, si queres, Ausonis ora dabit.
Euganeosq; patres, terraq;, mariq;, potentes,
  Pace prius facta, sub tua signa trahes.
Magna dabit sæui Germania robora Martis,
  Quæ generat pronos semper ad arma uiros.
Hoc etiam faciet florens Hispania, claris
  Militibus, quos hæc bellica mater alit.
Et cataphractorum tibi mittit Gallia turmas,
  Irarum fertur iam posuisse minas.
Arcubus extensis, opulenta Britannia, multos
  Sponte uiros, ad tam nobile mittet opus.
Proceris Phrysii iungent sua castra Bathauis,
  Belgarum ducet quos galeata cohors.
Scotus & arma feret: cum Cimbro Danus, & hii qui
  Ad mare concretum iugera rara colunt.
Hunnus & oppressus duce te sua tela resumet
  Inq; sui Regis iura redire uolet.
Accurrent fortes infracto corde Boemi,
  Et prope quæ gentes regna propinqua tenent.

Non

Non deerit bellax tibi Sarmata, trux & Alanus,
In leuibus pugnans nec lituanus equis.
Hii iam cum Moscis toties, Dacisq;, Scythisq;,
Cum Turcis etiam conseruere manus.
Isti nunc Regis Sigismundi iussa sequuntur,
Quo nullum, qui te plus ueneretur: habes.
Nil aliud petit hic, nihil est quod crebrius optet
Inter oues q̄ q; mens foret una tuas.
Quodq; sub unanimi consensu pectora Regum
In crucis osores conciliata forent.
Hoc si perficies: nil pax remorabitur illum
Turcica: rescindi, sit pia causa, potest.
In longum non est tempus confecta, priusq̄
Ibimus in Turcas, desinet illa prior.
Fac modo Christicolæ concordes arma capessant
In Bizantinis bella gerantur agris.
Gentibus instructi sint terra, per freta: classe.
Victum cum neruo sufficiente ferant.
Bosphorus in primis capiatur Thracius, & sic
Hostibus occlusis impediatur iter.
Hoc non unius bellum præsumitur anni,
Si debet iusta sedulitate geri.
Quod postq̄ fiet, Rex Sarmata pacta remittet,
Sponteq; cum reliquis Regibus hostis erit.
Interea sed quum nihil in commune moueri
Sentit, uult pacis commoditate frui.

Sigismūdus huius nominis primus Rex Poloniæ &c.

Nec ſe cum Regnis:quum nemo iuuare procurat,
Perdere,ſolus enim ferre tot arma nequit.
Iam licet a Turcis ſit tutus,gens tamen illi
Taurica cum ſociis:neſcia pacis:obeſt.
Hæc uenit a tumidis toties Mæotidis undis:
Et magno numero plurima damna facit.
Et quamuis aliquando fera cum gente paciſci
Cogitur,obſeruat non tamen illa fidem.
Hinc conductitio fines cuſtode tuetur:
Et turmas Equitum ſemper in ære fouet.
Sic infeſtatur crebris incurſibus:unde
Tempora ſecuræ pauca quietis habet.
Nullius auxilium tamen unq̃ ſenſit:& hoſtes
Numinis innumeros ſæpe cecidit ope.
Regibus hinc preſtat multis:prudentia & annis
Vſu quam longo tempora ferre ſolent.
Indeq; præteritam præuiderat ante ruinam:
Et niſi ſuccurras:iam grauiora:uidet.
Quare per Chriſti tibi uiſcera ſupplicat,orbi
Vt modo languenti:pharmaca tuta,pares.
Nec mora te tardet:iam limina poſſidet hoſtis:
Si non obſiſtes,in penetrale ruet.
Diuerſas igitur mentes,odiisq; uiciſſim
Flagrantes,certo pacis amore foue.
Et reminiſcaris:q̃ pacis amator:& auctor
Te Deus in terras,hac ratione dedit.

Si quid

Si quid restat adhuc irarum: bella q; ista:
Tempora uel quod idem prisca dedere tibi.
Si quid Gallus adhuc contra prætendit Iberum,
Si quid in hos læsus forte Britannus habet.
Si quid inest aliis ueterisue, nouiue furoris,
Quo iacuit res, heu, publica pressa diu.
Tu pater in natos Clæmensq; piusq;, resolue,
Et sic concordes duc ad ouile tuum
Cæsar adest præsto, propere, quo iusseris, ibit,
Ante tuos & ob id procidit ille pedes.
Hesperiamq; suam linquens, traiecit ad istam,
Vt ueniens faceret quæ tibi grata forent.
Hoc etiam reliqui facient ex ordine Reges,
Tu modo ne dubita, promere signa iube.
Cæsaris imperii sacra tempora cinge Corona,
Quod si fit, refert, hic uel in urbe, parum.
Tu tecum Romam, non te fert illa q; aiunt
Esseq; dicitur hæc, hic ubi Papa manet.
Acrior hinc fiet: Diademate fretus, in hostes,
Quo debetur ei, Turca quod omne tenet.
Conatus adeo sanctos successibus auge,
Vt ceptum feruens aggrediatur opus.
Quod si perueniet Germanas sospes ad oras.
Nullus ibi, qui non sponte sequatur, erit.
Hostis ad Euphratis fugiet procul hostia magni,
Cum Græcis rursum Thrax sacra nostra colet.

Si tecum retro Tyberis transibit ad undas,
Hinc & ad Hispanos per mare carpet iter.
Hostis ad Eridanum furiosa mente feretur,
Et sua firmabit, forsan in Vrbe sacra.
Hæc prohibere potes, dum tempus, & integra res est
Vix unq̃ posthac copia talis erit.
Hoc etiam quum iam cognoscas inclyte Cæsar
Vt bene perpendas, te tua iura monent.
Incultis igitur numeris innixa, seorsum
Ad te contendit flens Elegia loqui
Da ueniam, durum est feruente dolore tacere,
Afflicto cordi quem bona causa facit.
Vera loquar, ter namq; tua uersatus in aula,
Nunc hic, Sarmatico missus ab orbe, uagor.
Per mare, per terras, a Gadibus actus ad Eurum,
Te comitatus ad hoc sum procul usq; solum.
Hic ubi sublimi populosa Bononia turri,
Iuncta suo Rheno, tollit ad astra caput.
Venimus huc, & iam bis cursum luna peregit,
In Turcas sed adhuc nulla statuta liquent.
Et quamuis iusto premitur Florentia bello:
Non minus in Turcas res ea digna foret.
Austriacis nuper dum grassarentur in oris,
Multa ferebantur, quæ modo muta, silent.
Ex te q̃ subito natus calor iste refrixit:
Effectus causa deficiente, docet.

Non ta

Non tamen ergo puta cæsos,uel forte fugatos:
Dicuntur subito q; retulisse pedem.
Et q; quassatam propere liquere Viennam,
Innumeros quæ tot pertulit ista globos.
O utinam non sit quod opinor,Vere redibunt,
Hic reditus magni causa timoris erit.
Aspera q̄primum sua frigora Bruma remittet
Quumq; suum quæret,Daulias ales Itim
Mox ex hybernis,quo concessere reuersi:
Relliquias alia commoditate petent.
Iam didicere,prius quod forsan defuit illis:
Concita quid nostri militis arma ualent.
Et quibus illa modis tractent,illisq; fruuntur:
Ordine quo pedites in statione manent.
Impete quoq; solent extra procurrere uallum:
Et qua defendunt,mœnia fracta,manu.
Quid ueles possit,quid eques grauis arma ferendo
Quo ue struant acies,insidiasue modo.
Hæc quum iam nōscant,ex omni parte cauebunt
Aptius ad pugnam seq; parare scient.
Nascitur ex usu rerum prudentia maior
Non pallet uisis nauta probatus,aquis.
Nec metuit Vulpes,quæ uidit sæpe Leonem:
Ad notosq; canes non timet ire Lupus.
Præsertim quos affecit formidine quondam
In tales uersus plus feritatis habet.

Quam tuus impigre miles deiecerit hostem
Libera iam tandem facta Vienna probat
Intrepidi quicunq; uiri pro mœnibus illis
Stabant, sunt omni laudis honore pares.
Non tamen hostilis uis inde repressa tepescit:
Sed uereor ne sit forsitan aucta magis.
Abduxere tuos populos a finibus Aeni,
Qua magis alpinas respicit ille niues.
His coniunxerunt habitantes undiq; pagos
Austriacos, quos mox igne cremasse ferunt
Hunniacas & opes multa cum gente tulerunt,
Pro qua uis auri plurima cædet eis
Sic dites spoliis redierunt nuper opimis:
Thracius hinc in nos sæuior Isthmus erit.
Si pro Vere nouo, quod opinor forte redibunt.
Maior erit numerus q̃ fuit iste prior.
Aduenient magna prædæ dulcedine capti:
Ex Asiæ uastis, ex Libyæq; iugis.
Iam sibi promittunt Europæ totius orbem,
Quem nisi defendas, quod petiere, ferent.
Interea quo ceperunt Taururica castra
Et quo phœbæam corripuere Rhodum.
Non poteras aliis bellis intentus adesse,
Quum te uicinus traxit ad arma furor.
Is pacem tandem sopitus fecit, & hostes
Fœdus amicitiæ iussit inire tuæ.

Hæc

Hæc pax te Lacias properantem duxit ad urbes
Ad quam iampridem mens tibi prona fuit.
Vtq; tuos faceres inimicos rursus amicos,
Nil non tentasti quod rationis erat.
Hoc quum successit, nec te uicina morentur
Bella magis, quæ sunt iam potiora, uide.
Turcarum rabies quo tandem, prospice, tendat
Quæ sic quotidie crescit, & aucta uiget.
Quam sit in angustis hic nunc perpendito rebus,
Quem tibi germanum fecit uterq; parens
Huic nisi succurras, per te neglecta peribit.
Austria, qua generis creuit origo tui. Ferd. Vng. & Bo. Rex.
Latius hocq; malum serpet, uix Rhenus idipsum
Sistet, uel rapidis Albula priscus aquis.
Hæc ne proueniant, o Cæsar cum patre sancto,
Prouideas, spectant uos, mala nostra, duos.
Componas laceras modo temporis huius habenas,
Contineasq; tua, lora remissa manu.
Suscipe quod Diadema tibi debetur, & Vrbem
Ne cures, Vrbs est Felsina clara satis.
Rex quum Romanus non uisa diceris esse,
Roma, cur non sic Cæsar & esse potes.
Te modo fac propere Germanas confer ad oras,
Hostibus ut possis arma mouere Crucis.
Nam tua res agitur, domus ardet propria, quam si
Liqueris ardentem, quid nisi puluis erit.

Tolle moras igitur, nec enim sine numine Diuum
In Latium ductus, tempus ad istud ades.
Te Deus æternus teneris protexit ab annis
Inq; tuos hostes præuia signa tulit.
Et pro te pugnans, te fecit in orbe Monarcham:
Imperiiq; dedit, sceptra chorusca, tibi.
Quod, præter reliquas uirtutes quas geris, ingens
Promeruit sanctæ relligionis Amor.
Victrices Aquilas Christo duce profer in hostes
Ille tuis ceptis, uela secunda, dabit.
Nec deerit Clemens, qui te quo cœpit amore,
Prosequitur patrio, cuius id acta docent.
Clarius hoc etiam doctura, iuuabit euntem:
Aere sacro, fusa perq; sacella prece,
Accedent alii Reges tibi sanguine iuncti
Et iunctos quos ex fœdere nuper habes.
Fœdera sed toties infecta, refectaq; rursum
Me terrent, nec enim suspitione carent.
In miserum sumus impacti, quod uiuimus æuum
In quo rara Auis est, inuiolata fides.
Tu tamen in superos, qui spem non ponis inanem.
Vtere propositi dexteritate tui.
Scis quibus ante modis, desertis sit tibi pactis
Impositum, simili cautus ab arte caue.
Sunt consultores tibi, per quos omnia tractas:
Magna præstantes integritate uiri.

Horum

Horum consilio. si quis latet Anguis in herba:
Retia uel fuerint si tibi structa, scies.
Quicquid id est, superi quum te cepere regendum
Insidiis poterit nemo nocere tibi.
His Ducibus, contra te nulla ualebit aperta
Hostilis feritas: sed tibi terga dabit.
Non te detineat q̃ Iberia tam procul absit:
Quodq; tuum reditum, uota per ampla, petat.
Te poterit leuius nunc, q̃ prius illa carere:
Quum natos habeat, pignora chara, duos.
Hos Deus ergo tibi uiridi concessit in æuo:
Vt per te rabidi frangeret ora Lupi.
Te, nostris lachrymis tandem permotus, adegit
Traiicere indomiti per uada salsa freti.
Hæc tibi de summo mens indita uenit Olympo:
Vnde nihil frustra pectora nostra subit.
Hinc ita firmatus recutitos ibis in hostes,
In multis statues, clara trophæa locis. In Turcas adhortatio
I decus, i nostri spes orbis maxime Cæsar
Quo tempus, quo res, & pia fata uocant.
Per te uult orbi Deus altam reddere pacem:
Quæ iacuit per tot bella sepulta diu.
Per te uult animos fessos firmare suorum
Funditus ut pereat gens inimica Crucis.
Tu propere q̃ cepisti, iam pectore toto
Perfice, protectus numinis ibis ope.

Maiores agnosce tuos, clarosq; triumphos
Quos ataui quondam promeruere tui.
Experiare tuam fausto sub sidere sortem:
Quæ te uictorem sæpe probata facit.
Et faciet, ceptis ne desis ipse secundis,
Sub Iouis alitibus, castra tremenda moue.
Te fœlix fortuna comes, uirtusq; sequentur,
Orbis & imperium, sub tua iura dabunt.
Non monitoris eges, nec opus currentibus esse
Fertur equis stimulo, tu tibi calcar eris.
Ibis ad hostiles, Thracum per iugera terras,
Et Syriæ capies, Regna uetusta sacræ.
Vnde triumphali te nunc Elegeia curru
Aspiciens, sparsas colliget arte comas.
Et pede coniuncto Sophoclæum nacta cothurnum:
Grandiloquis referet tot tua gesta modis.
Hos modo præcipites numeros ne sperne, q; atrum
Squalorem uultus temporis huius habent.
Sarmata uel Latios q; perstrepit inter olores:
Sub gelido, natus, qua riget ursa, polo.
Hic ubi Sarmaticum uagus Istula fertur in æquor
Et tuta portum cum statione beat.
Nostrarum facies rerum miseranda coegit:
Ex tristi faciles pectore uersiculos.
Vtq; fluunt subito feruore, feruntur ab ore
In calamum, neruo uix retinente pedes.

Non sunt

Non sunt in nonum, fieri ꝙ debuit, annum
Pressi nec cura cum grauiore dati.
Hoc fit uicturis numeris, quos anxia, multo
Cum studio, uatum sollicitudo premit.
Hii nostri modo conflati, cito claustra relinquunt,
Et leuibus pennis in sua fata uolant.
Tempora noscantur gestis cum rebus in illis:
Et moueant animos, tot mala nostra pios.
Et ꝙ per Turcas Regi cecidere Polono,
Hunnorum reges, patruus atq; nepos.
Quodq; per incursus ex omni parte coactus
Cum Turcis fœdus pacis inire fuit.
Hoc mihi si dederint properantes dicere Musæ:
Non est cur illas plus superesse uelim.
Summa Medusæi non ambio culmina montis
Vngula quæ tetigit Bellorophontis equi.
Aonios Latices, quibus est sitis alta: requirant
Me leuis in ualles quæ fluit unda iuuat.

IOANNIS SECVNDI HAGIENSIS, DE Pace dudum Cameraci confecta, Carmina.

PACI REDVCI.

EN rata magnanimo cum Cæsare fœdera Gallo
  En per fœmineas fœdera pacta manus.
Dicite iô, iuuenes & iô bis dicite cani,
  Et pellat curas fœmina uirq; graues.
I procul obscuras Mars ferreæ Ditis ad umbras,
  Aufer & hinc furias seditiose tuas.
Te Bellona ferox teq; hinc Discordia demens
  Proripe, & accensis ira superba genis.
Prodit ab astrifero longe gratissima cœlo,
  Laureola placidas PAX redimita comas.
Altera cæruleæ ramum prætendit oliuæ
  Effundit fruges altera larga manus.
Sunt comites superos quæ quondam astrea petiuit
  Impia sanguinei bella perosa Dei.

Quamq;

Quamq; licet iuste germanam dicere Diuæ
Ah nimis arcani prodiga diua fui.
Incorrupta Fides niueo circundata panno,
Et uos Pierii turba nouena chori.
Quas inter medius radianti uertice Phœbus,
Increpat argutæ fila sonora lyræ.
Hos procul à tergo gressu titubante sequutus,
Mercurio cæcus cum duce Plutus adest.
Ergo age Pauperies cunctorum causa malorum,
Quæ patrare iubes, omnia quæq; pati.
Et suadens mala cuncta, fames, spinosáq; Cura,
Luctusq; & tenebris Mors fera cincta nigris.
Ite per extremas gentes, atq; ite per undas,
Nulla ubi q̃ rabidis sint loca trita feris
At uos in falces gladii nunc ite recuruas.
Atq; aciem in flauas uertite frugis opes.
Quiq; prius rigidas clypeus decusserat hastas,
Nunc habilis paleas uentilet ille leues.
Et modo quæ pressit fugientia lancea terga,
Scindito frugiferam uomer aduncus humum.
Quæq; modo hostili tepefacta cruore sagitta est
Missa procul trepidas terreat illa feras.
Vos qui bella prius Iuuenes ætate uirentes
Gessistis cruda, sanguinolenta manu.
Pro dura galea roseis ornate corollis
Tempora, pro lituis sumite sistra manu.

Signentur memori fœlicia tempora uersu;
Tempora solennes inter habenda dies.
Lux simul ac fœlix Augusti quinta refulsit,
1529. Prodiit & populis PAX bona longa tulit.

DE CAROLI. V. IMP. Coronatione.

ADeste magni progenies Iouis
Musæ, potenti carmina Cæsari
Cantate quæ fides priorum
Hactenus haud tetigere uatum.
Quæ saxa rursum quæ moueant feras,
Aquasq; sistant blanda uolubiles,
Quæ mulceant aures concentu,
Omnium ubiq; hominum suaui.
Gaudete Ciues, plaudite plaudite,
Gaudete quotquot terra tenet bonos,
Curasq; tristes atq; acerbos
Pellite pectoribus dolores.
Sumpsit sacrato debita uertici
Post tot moras tandem diademata
Ille optimusq; Maximusq;
Ille uagum domiturus orbem.

Error

Erro? an ne uati talia feruido
Sagax futuri Cynthius indicat
Quæcunq; suggeris precamur
Vt fatis rata sint Apollo.
Et noscat ortus, noscat & occidens
Vnum potentem Cæsara Carolum,
Quo mitius clementiusq;
Nil dedêruntue, dabuntue sæcla.
Non si recurrant tempora quæ Iouis
Ferunt parentem falciferum senem
Rexiße, cum fides sororq;
Iusta pio superesset orbi.
Ergo querelas ponite lugubres,
Ergo repostum promite cecubum,
Hæc hæc dies hæc est triumphis
Hæc rutilis decoranda flammis.

DYSTICHON.

Carolus ante tuas sexto Gradiue Calendas
Debita sacratæ cepit Diademata fronti. 1530.

ANG. ANDREÆ RESENDII LVSItani, Encomium vrbis & academiæ Louaniensis.

ANG. ANDREAS RESENdius, Conrado Goclenio, viro vndiquaq; doctiss. S.

AD populum phaleras, tu dictionis compagem & neruos, intus & in cute nouisti Libellum igitur, si malus est, non laudo, mitto tamen ad te scholæ nostræ trium linguarũ princeps & ornamentum, quem hisce diebus octo lectionum intercapedine quasi composui. Nam quum nil agere non possem, quo animo sum, mœnia Louanij semel atq; iterum circumeunti capior nanq; solitudine, hæc carmina qualiacunq; sunt ceciderunt, encomium vrbis vestræ Quæris quid velim? vt, si vacat, ad hæc minu tula

tula descendas, & euellas, destruas, disperdas, & dissipes, aedifices, & plantes, vt dictum est illi. Si carmina probabis, hoc ipso efficient vt a te citra fastidium legantur. Sin minus quoniam encomij nostri tu quoqꝫ bona pars es, iure meo fecero, si hoc a te exigam, vt vel cum fastidio legas. Si nec id donare vis, at certe iuuenibus tuis qui digitis calleant & aure, syllabam si qua fefellit, quin pungere liceat, negare non debes, & lituris castigatum remittere libellum, vt posthac acerba & inculta carmina discant domi contineri, & donec pluteum caedant non excedere, Vale. Hierem.1.

Louanij.XVII.Calend.Octob.
M. D.
xxix.

ATtica dum staret uirtus & Cecropis arces
Incoleret Pallas, titulo memorabilis ipso
Hellas, & una magis studiorum nomine terris
Se iactans reliquis, ea quos non ipsa tulisset
Barbarie infameis uocitare solebat, & oris
Scabritiem obiiciens cunctis, sibi sola placebat.
Sed postquam doctis Latium successit Athenis,

Et,

Et, quam prima notis semigraiisq; loquellis
Artis inops docuit Rutulos carmenta, Latinam
Hora. in ar te. Quã lingua Catonis & Enni. *Pauperiem ciuis Rudiarum, & censor honesti,*
Carmine quisq; suo ditarunt, barbara quondam
Et uulgi pars Roma, parem sermonis adepta
Palmam, in consortes uitii iam deniq; culta
Reiecit crimen. Tandem deuictus ut orbis
Imperium Romæ subiit, prouincia linguam
Quæq; suam oblita, ad Latii decus oris hiabat.
Hinc mea Lucanum, Senecas, uatemq; Salonis,
Edidit Hesperia, Æneadum quiq; arma cothurno
Personat altiloquo, magnum dum pone Maronem
Æmulus insequitur, linguæ Fabiumq; Latinæ
Grande decus, multum quem nobis inuidet olim
Roma uirum. & reliquos quorum quoq; notior ipsa
Quam dici fama indigeat. Clarumq; Terenti
Nomine nomẽ habet Libyæ. Varrone Atacino,
Ausonioq; suo celebrem nec Gallia tantum
Se putat, Oenotrios quin & græca urbe magistra,
Lucan. 3 *(Vrbe fide clara. durus cui præmia longæ*
Cæsar amicitiæ longe meliora referre
Strab. lib. 4. *Debuerat,) missos ad se docuisse colonos*
Commemorat. Rheno deerat quem opponere posset
Exprobratrici Italiæ. Germania nanque
Romanorum armis non tam mollita, superbum
Excussit ceruice iugum sæpe. exq; professo
Hostis, Romanum usq; adeo nomenq; genusq;
Oderat

Oderat, ut quod erat cunctis pro munere, soli
Germani recipi in civeis, aut urbe Quirini
Municipes nunquam sese paterentur haberi,
Nedum sermonem acciperent. Posuêre ferocem
Paulatim hunc animum, donec voluentibus annis
Mutandarum author rerum, ceu cuncta volutat,
Transtulit imperium tempus, provinciaq; olim
Nunc fasces, aquilasq; pareis Germania nacta
Edicit Romae, paribus victricia fatis
Arma movens, Nequid vero felicibus absit
Auspiciis, Latium decus & quae sola manebat
Gloria Romulidis, victricia signa sequuntur.
Sicelidas siquidem medios qui intersecat Albis
Theutonas, agnoscit nymphas. & dives Erasmo
Rhenus, qui gemino Oceani petit aequora cornu
Ceu totum cupiat Bathavae telluris alumnum
Amplecti, & nulli partem concedat avarus.
Hinc academiae celebres, hinc magna librorum
Cura typographiae. quanquam Basilea triumphum
Hunc sibi praeripuit, ne cui sua gloria desit.
Ausonis at quamvis, quamvis sit Cecropis una
Pallas ubiq; , tamen semper quia mite Minerva
Praetulit ingenium, domitamq; illapsus Apollo
Mentem implet, populus musam suscepit utramq;
Mitior urbe sua, qua nunc parili utraq; floret
Numine. Finitimis tellus obversa Britannis
Quondam incultus ager, sylvae, steriles q; paludes,

Cice. in oratione pro Cornelio Balbo

Nunc

Nunc colitur geniosa solo, didicere coloni
Arcere obiicibus pontum, compressaq; in alueum
Ad mare praescripto deducere flumina cursu,
Belgae habitant Gallorum olim gens extima, nuper
Addita Germanis, regniq; in sorte locata
Heic ubi se regio editior diffundit in arcton
Scaldim inter celeremq; Mosam, posuere minores
Vrbem Louanii, Phoebo, musisq; sacratam
Mollibus in cliuis quae coelo exposita sereno
Praecipiti fossa murorumq; inclyta flexu
Cingitur oblongo, muris coniungitur alto
Arx munita loco. Vallem subsidit ad imam
Deinde situs, mediamq; secat sinuosus in anguem
Amnis, opaca inter frondosaq; tesqua domorum
Rara quidem tecta apparent, ueneranda sed ipso
Aspectu, & maiestate incutientia sacram
Relligionem animis. Phoebum doctasq; sorores
Agnoscas, uideasq; urbem simul atq; Lycaei
Secessus. Iam quicquid habet decliue Lyaeo
Cole uiret, lasciuit humus, Cereremq; quotannis
Suppeditat parte hac, illa, placitura secundis
Mensis, Oleniae nutricis Copia cornu
Pomiferis pleno ramis dependet onusta
Herbida parte alia fontes per prata fluenteis
Diua Pales pecori corriuat, ubiq; beata
Ora animum curis fessum demulcet, ubiq;
Ridet, ubiq; placet foelix nulliq; secundum

Musa.

Musarum emporium, quaqua Germania ab Istro
Clauditur ad Rhenum, uel quà se Belgica tendit
Per latus Oceani, quoad iungi Sequana Celtis
Diuisor prohibet. Nec iam concedet Achæis
Gymnasiis, Latiisue, nisi quia tempore in illo
Non erat. at quamuis Phœbo, musisq; recenti
Nupera sit. tamen assequitur uirtute: quod annis
Iunior ætati tribuit, dum grata priori
Posteritas potius quam præsenti æqua triumpho
Mirari ueteres gaudet. Veterascere & olim
Continget nostris, inerit quoq; gratia factis
Iam priscis. Quanquam quis tam moriente palato
Et penitus fatuo fuerit, uenerande sacerdos
Phœbi, & musarum interpres fidissime cui non
Gocleni ambrosiam sapiant tua uerba? Latino
Siue tono, Samio ue cupis dicenda sonare,
Illo te Charites dulcem comitantur alumnum.
Seu Ciceronis opus, seu carmina dia Maronis
Enarras, nemo Ciceronem, nemo Maronem
Enarrare putat, Ciceronem ipsumq; Maronem
Audit. utrumq; etenim sic exprimis ipse, poëta
Clarus, & orator. possis ut uterque uideri.
Sic cum Pasithea, dominans affectibus ore
Suada medulla tuo insedit. blandiq; lepôres.

Rescius ille tibi est, quo consultore quid unquam
Non bene uerterunt diui? quid quæso fefellit?
Quæ tibi non spondes græcæ penitissima linguæ?
Nunc age te Solymæ capiunt oracula uatum
Gentis? & à prima nascentis origine mundi
Vis ueri responsa Dei? legemque, Dracone
Contempto, ex ipso demissam quæris olympo?
Campensis tibi ductor adest, qui guttura formet,
Terrentesque sonos Latiam striblígine musam
Insuetæque domet linguæ dumeta. Sed unum
Qui uariare uices, modoque hoc proferre, modo illo
Ore sciat, grataque leuet nouitate laborem
Phœbo addicta cohors uelles? triplici ore sonabit
Nicoleos meus ille tibi Clenardus, & unus
Nunc Pallatini ducet per numinis aras,
Horat. in ar. Et formidatas, ut nil uereare, columnas.
Non dij, non homines, non conceffere columnæ. Nunc Aganippæas, ac per Pipleidas undas,
Et, si forte uelis, iuga per Sionia. ad altam
Vraniam raperis? te præstantissima patrum
Suscipiet schola multorum, qui tramite certo
Inconcussa Dei referent mysteria, quorum
Nomina siquis auet me carmine pandere, montes
Expediam citius, fluuios, fontesque, lacusque,
Quotque habuit populos olim Germania. caussas
Vis agere? & ciueis concordi pace tenere?
Iuraque Pontificum? ueneranda caterua senatus
Cæsarei, sacrique, sinus tibi pandet apertos.

Ne lon

Ne longum faciam, poteris concludere totam
Encyclopædeiam. talem Louania *præbet*
Sese musa recens, talem Florentius *ille*
Quum iam iam triplici instaret circunnatus orbe
Fastigatus apex, coluit Hadrianus, *honore*
Quo, nimium dilecta deis academia, dum sol
Aureus ornabit cœlum terrasq; iacenteis,
Semper erit celebris. Circum nunc aspice pubes
Vrbs quota quot sophiæ populis alimenta ministrat.
Hanc Menapi Rheno *uicini, hanc* Cimbrica *pubes*
Quæ leti horrorem bello casura leuabat
Carmine, & hanc flauum soliti torquere Sycambri
Crinen adeunt. olim late dominatus Eburo.
Et famæ Treuir *maioris, quosq; mouebant*
Classica, & in Martem *rauco crepitantia cantu*
Cornua, fleuigenæ bifido concluso Bathaui
Gens Rheno. *atq; uagis complexi* Tethyos *undis*
Arctoæ Morini *ueniunt. frugalis & olim*
Neruius & luxus contemptor, Centrones *unà*
Quiq; olim Drydæ *fuerant crudelibus aris*
Cædeq; Mercurium *humana, taboq;* Gradiuum
Fœdantes, & quicquid agunt dii scire profeßi
Carminibus, fibrisq;, illo sed tempore cæca
Plebs posita feritate modo sortita benignum

Condit, ad hanc iuuenes facto uelut agmine mittit.
Eia age cede deis, quo te Louania pubes
Fata uocant propera, contende per æquora remis,
Excute barbariem omnino, te sentiat orbis
Italus æqualem, Tuq; ô sancta ingeniorum
Cultrix, atq; parens, currentibus adiice calcar
Italia, impatiensq; paris quo prima futuris
Sis quoq; temporibus uigila, retineq; fugaces
Musas, Germani allicite, allectasq; fouete.
Nam uelut infantes capiunt munuscula, & eius
Insidunt gremio, teneros qui mollius artus
Blanditiisq; fouet maioribus, oscula q; ultro
Pendentes collo admittunt, sic pulcher Apollo,
Sic Bromius, nymphæq; sacræ Libethribos undæ
Custodes, gaudent amplexibus, atq; frequenti
Augentur studio, facilesq; & sponte sequuntur
Quà deducantur. consultum deniq; rebus
Humanis fuerit, tunc quum certabitur hocce
In stadio cui nam concedant numina palmam.

Finis.

W

DE CONRADO NObili Rhetore.

PRæterito sudor non unquam cognitus æuo
  Vastabat populos Belgica terra tuos.
Risurus medicos, sine nomine in intima grassans
  Viscera, si sudor non mage pestis erat.
Pars Conradus erat turbæ morientis, & illi
  Torrebant pectus dira uenena sacrum.
Quicquid inest uitæ ruptis arteria uenis
  Dispulit, & sicco pectore membra fluunt.
Liquitur ast animam dum iam moriturus agebat,
  Concidit ante Iouem turba Cytheriadum.
Actum est omnipotens de musis .consulis ipse
  Ni nostris studiis.gloria nostra perit.
Iuppiter hæc,uiuat tua gloria turba canora.
  I, medice Asclepi,uade petita Salus.
Ac mea Conrado ferte hæc mandata.superstes
  Donaris musis,non tibi.uiue,doce.

IOAN. GRAPHEVS EXcudebat Antuerpiæ, Anno

Ἡ ἀγάπη πάντα στέγει.